

Відділ освіти та науки Бережанської РДА
Бережанський районний центр еколого-натуралістичної творчості
учнівської молоді

Х. Б. Димашевська

Чарівні яблука

**Бережани
-2014-**

**Х. Б. Димашевська Чарівні яблука. Оповідання для гуртківців
еколого-натуралістичного напрямку. – Бережани, 2014**

В авторській редакції

У даному оповіданні розкриваються важливі екологічні поняття для подальшого їх використання на заняттях гуртків з еколого-натуралістичного напрямку.

Цю публікацію можна вільно використовувати в освітніх, виховних, інформаційних та інших некомерційних цілях. Для усіх інших форм використання цієї публікації необхідно отримати попередній дозвіл автора.

Дане оповідання призначене для керівників гуртків еколого-натуралістичних центрів, їх гуртківців та інших читачів.

Бережани, 2014

Передмова

В сучасному світі екологічна література набуває все більшої цінності та стає актуальнішою. Екологічна культура поведінки та екосвідомість є дуже важливим чинником при вихованні підростаючого покоління. Така література стимулює дитину до глибшого пізнання світу і природи в цілому, виховує дитину в гармонії з довкіллям та ототожнює її як частинку природи.

Правильне екологічне виховання є запорукою правильного ставлення до природи, що забезпечує їх охорону та ефективне раціональне використання природних ресурсів у майбутньому.

Уміння й навички з вивчення та охорони навколишнього природного середовища становлять найважливіший компонент змісту екологічної освіти. Насамперед важливо сформувати в дітей уміння оцінювати стан довкілля, найближчого природного оточення: двору, вулиці, пришкільної ділянки, парку, лісу тощо.

Дане оповідання складається з невеличких трьох частин в яких розкриваються поняття «популяції», «ланцюга харчування», «екологічної ніші» та «екологічної системи». Допоможуть розібратися у цих поняттях яблука, які потім стануть чарівними.

Чарівні яблука

У ніжному росянистому намисті посміхався ранок. Перламутровий туман з яскравими сонячними переливами огортав верхівки ще сонних яблуневих дерев. Молоденькі деревця ще тільки просиналися від легких погойдувань вітру, але тут же засинали від чудового пташиного співу. Сонце підіймалося все вище і вище, а трави так шуміли наче одні наперед одних розказували новини прийдешнього дня.

Меланхолійне погойдування яблунь порушила звичайнісінька білка. Вона перестрибувала з гілки на гілки в пошуках чогось нового ... Проте не ця руда вертихвістка порушила спокій дерев, а дзвінкий дитячий сміх та веселощі, які наче грім наближалися до саду. Блакитні черевички швидко бігли до найближчої яблуні. Це була одна з дівчаток тієї веселої компанії дітей. Поділ її клітчастої спідниці швидко наповнився спілими яблуками і вона ледь втримуючи його, попрямувала до інших дітлахів. Проте назбиравши забагато яблук, декілька по дорозі випало. А от що було із інших – усім відомо і доля їх передбачена давно. Трійко яблук, що повипадали, покотилися хто куди. Їх чекали нескінченні пригоди, нові простори та багато-багато чогось нового і цікавого. Отак і розпочались чудернацькі історії яблук-втікачів.

Перше яблуко або ланцюг живлення

Перше яблуко так зраділо втечі, що і не помітило як далеко опинилося від дому. Зістрибнувши з горбка, воно опинилося під кущем шипшини і впало на щось таке багряно-жовте і шерстисте ... То був хвіст лисиці. Від того несподіваного стрибка лисиця аж здригнулася на місці. Витріщила очі, ще хвилину подивилася і якось раптом заговорила до нього.

– Чого тобі? А що ти тут робиш? – мовила вона.

– Я , я... нічого...незнаю, – відповіло яблуко.

– Та ти ж напевно із саду отих нелюдів, що обробляють якоюсь хімією поля, а я скоро й їсти не буду мати що, – обурливо сказала лисиця.

– Що ж ти таке говориш? Які ще нелюди? Та хіба ти з городу щось їж? І яке тобі діло до нашого городу? – відповіло яблуко.

– Яке, яке, мальоване! – сердито сказала лисиця.

Змахнувши хвостом, підкинула яблуко ближче до себе і мовила:

– Вся біда у зайцях. Як так піде скоро всі зайці вимруть, а мені і з'їсти не буде кого. Як же я жити буду, голодувати чи що. Але ж так довго не протягну. Зайці ж мруть від тої моркви нещасної з нітратами. Понаїдаються її, а мені ж їх страшно їсти потім. Морква з бо погана через ті добрива хімічні. Рости то вона росте, але ж несмачна і отруйна! От я і думаю, може то мені на горобців перейти, але ж їх ловити важче, та й

маленькі вони. Не наїмся я ними. Біда мені, біда! – жалісно фиркнула лисиця.

– Не сумуй, лисичко. Я щось придумаю, ти краще мене до садку підкинь, – відповіло яблуко.

Опинившись в рідному садку, яблуко розповіло усім історію, яка трапилася з ним. Деревя не дуже любили лисицю, але все ж таки вирішили їй допомогти. Тож вони почали розгойдувати і створили такий вітер, що запах тих добрив було чути усюди. Він був такий неприємний і різкий, що аж очі виїдало. Господарі саду почули той запах і зрозуміли, що переборщили з добривами. Відтоді давали їх значно менше. Так яблуко врятувало і лисицю, і зайців.

Друге яблуко або популяція мурашок

Величезне королівство мурах жило весело і метушливо, кожен виконував свою службу. Аж тут раптом до мурашиної піраміди прикотилося яблуко. Мурахи-охоронці обступили його і швидко покликали мурах-робітників. Яблуко було великим і важким, мурашки хотіли його понести всередину, але не змогли підняти. Порадившись, вирішили залишити його в спокої до вечора, а потім подумати, що з ним робити далі. Яблуко зраділо тимчасовому спасінню і стало розглядати все навколо. Мурашки були дивними створіннями, їх охоронці все твердили про свою популяцію, високий розвиток, густоту населення, приріст. Яблуку ставало все цікавіше і цікавіше. Тим часом мурахи прокладали пахучу стежку. Мурашка-розвідниця позначила дорогу до гусениці, а інші помічники бігли за нею. Вся ця «бригада» мурашок дружно підхопила гусеницю і потягла її до мурашника. Було у мурах і

сільське господарство. Справжні «грибні городи», які засівали спорами, і «худоба» – приручені попелиці. Мурашки їх доїли, випасали і тримали у таємних сховках. Управляла всім цим справжня мурашина королева. За її наказом яблуку допомогли повернутися додому, а за те воно пообіцяло обгородити мурашник. Свою обіцянку яблуко виконало, а допомогли йому у цьому лісові птахи.

Третє яблуко або квітковий годинник

Тим часом третє яблуко закотилося у клумбу. Яблуко вразили пишні квіткові царівни у прекрасних кольорових вбраннях. Їх ніжні пелюстки світилися від щастя та відблисків сонця і вранішньої роси. Одні квіти були дуже тоненькими і маленькими, а інші високими і пишними. У яблука аж голова крутилася від тієї неземної краси. Вишукані квіткові царівни шепотілися між собою і легко прикривалися своїми листками. Усім тут управляла троянда. Недарма ж її прозвали королевою квітів. То була її екологічна ніша, покликання і призначення. Вона і розказала яблуку про складну систему природи у її клумбі. Виявляється квіти не тільки вражають прекрасним ароматом, але і ведуть свій квітковий годинник. От квіти цикорію розкриваються десь о 4 годині ранку, а з сонцем встає гвоздика. Лагідний передзвін польових дзвоників чути вже о 7 годині. Пахучі чорнобривці кличуть усіх до роботи о 8 ранковій годині. Жовтенька наче сонце календула закриває свої пелюстки о 17 годині. Найпізніше, після 8 години вечора, лягає спати шипшина, що росте біля клумби. Надившись усяких квіткових див, яблуко покотилося назад до саду. Розказавши такі дива, яблуні стали нахиляти свої гілля до квітів, оберігаючи їх від жаркого та спекотного сонця.

Отак і стали яблука чарівними, бо знали все на світі.

Зміст

Передмова.....	3
Чарівні яблука.....	4
Перше яблуко або ланцюг живлення.....	5
Друге яблуко або популяція мурашок.....	6
Третє яблуко або квітковий годинник.....	7